

การยกระดับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
UPGRADING COMMUNITY WELFARE OF ELDERLY PEOPLE IN MAE LOI, THOENG
DISTRICT, CHIANG RAI.

พระณพัทรศรีญ โสติธมโม (มาฟอง)

Phranapassaran Kositathummo (Mafong)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

thanit_loonlawan@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย 2. เพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย 3. เพื่อยกระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงรายการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Reserch) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) และจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1) การพัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการด้านสุขภาพมากที่สุด คือ หน่วยบริการดูแลสุขภาพ เยี่ยมบ้านและให้ความรู้ผู้สูงอายุที่บ้าน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมจะเป็นเรื่องการปรับตัวสิ่งแวดล้อมบริเวณในบ้าน รอบบ้าน เช่น ไฟฟ้าสว่างความสะอาดเรียบร้อย และการดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต

2) การส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการด้านการศึกษาและ การเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เศรษฐกิจพอเพียงการเกษตรอินทรีย์และยังต้องการความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์และกฎหมายของผู้สูงอายุ

3) การยกระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการเข้าถึงบริการข้อมูลข่าวสารโดยใช้โทรศัพท์เป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลมากที่สุด ส่วนความต้องการด้านรายได้และการออม มีความต้องการการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุผู้สูงอายุต้องการ ให้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพิ่มเติม ต้องการการส่งเสริมด้านอาชีพแก่ผู้สูงอายุเพื่อหารายได้เสริม ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมมากที่สุดในเรื่องกิจกรรมทางศาสนา/เข้าวัดปฏิบัติธรรม ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านบริการทางสังคม มากที่สุดในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะแก่ผู้สูงอายุ เช่น ทางเดิน ห้องสุขา

คำสำคัญ : การจัดสวัสดิการสังคม,ผู้สูงอายุ,สังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย

Abstract

The objectives of this article are 1. To develop social welfare of the elderly in Mae Loi Sub-district, Thoeng District, Chiang Rai Province 2. To promote social welfare arrangements for the elderly in Mae Loi Sub-District, Thoeng District, Chiang Rai Province 3. To upgrade the social welfare arrangement of the elderly Mae Loi Sub-district, Thoeng District, Chiang Rai Province This research was a qualitative research tool used to collect data. including gathering information from documents (Document) and from interviews The results showed that

1) Social Welfare Development of the Elderly in Mae Loi Sub-district, Thoeng District, Chiang Rai Province, it was found that the elderly who had the greatest need for health welfare were the health care service unit. home visit and give knowledge of the elderly at home In terms of housing and environment, it is a matter of adjusting the environment in the house around the house, such as electricity, bright, clean, neat. and taking care of the environment in life

2) Promotion of social welfare for the elderly in Mae Loi Sub-district, Thoeng District, Chiang Rai Province, found that the elderly had needs for welfare in

education and Learning from community learning centers such as sufficiency economy, organic farming and also requires knowledge of benefits and laws. of the elderly

3) Upgrading of social welfare for the elderly in Mae Loi Sub-district, Thoeng District, Chiang Rai Province, found that the elderly had the greatest need for access to information services by using television as a means of accessing information. Income and savings needs There is a need for the establishment of a community fund to provide assistance to the elderly, the elderly in need. to pay additional pension for the elderly Need career promotion for the elderly to earn extra income to pay additional pension for the elderly Need career promotion for the elderly to earn extra income The elderly have a need for Participated in social activities the most in religious activities / attending temples to practice dharma The elderly have social service needs. The most about things Facilitating the elderly in public places such as corridors, toilets

Key Words : Social Welfare, the elderly, Mae Loi Sub-district

บทนำ

ผู้สูงอายุ เป็นประชากรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปีอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การดูแลสุขภาพทั้งทางกาย จิตใจ รวมถึงการบริโภคอาหารอย่างถูกต้องและครบถ้วนตามวัยผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุมีจำนวนมากขึ้น ความต้องการในการได้รับการดูแลจากรัฐ ภาคเอกชน และบุคคลรอบข้างย่อมมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว สิ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุจะได้รับคือ การจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุ ทั้งที่จัดโดยภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในชุมชน ซึ่งจะกล่าวต่อไปว่า สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย มีที่มา และรูปแบบใดบ้าง ประเทศไทยก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างถาวร จากนโยบายประชากรและการวางแผนครอบครัวที่ประสบความสำเร็จในอดีต รวมถึง ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี มีอายุยืนยาวขึ้น มีการศึกษา ทักษะ และความรู้ ดีขึ้น ผลสำเร็จดังกล่าวมีผลทำให้ภาวะ

เจริญพันธุ์ และอัตราประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ประชากรที่มี อายุ 60 ปี
ขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

จนถึง ปี 2573 คนไทยเกือบ 1 ใน 4 จะเป็นประชากรผู้สูงอายุ จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนา
เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ที่สำคัญ คือ กำลังแรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานมีแนวโน้ม
ลดลงจนอาจนำมาซึ่งปัญหาการขาดแคลนแรงงานและกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน
ของประเทศในอนาคต ขณะเดียวกันภาระการพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงานในการดูแลเด็กและ
ผู้สูงอายุ จะเพิ่มสูงขึ้น ผู้สูงอายุมีความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก ในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับ
ช่วงวัยและสุขภาพมากขึ้น ทั้งในด้านที่อยู่อาศัย การบริการด้านสุขภาพและการดูแลการประกัน
สุขภาพประกันชีวิต ตลอดจนการออมเพื่อคุณภาพชีวิตในช่วงชราภาพ ฯลฯ ขณะเดียวกันแนวโน้ม
การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ภาวะทุพพลภาพ โรคที่มีสาเหตุมาจากการเสื่อมสภาพของอวัยวะและโรค
สมองเสื่อมใน ผู้สูงอายุจะมีสัดส่วนสูงขึ้น ซึ่งจะมีส่วนทำให้งบประมาณด้านการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น
ตามไปด้วย จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ผู้สูงอายุมีความต้องการและมีความจำเป็นในการ
ได้รับสวัสดิการสังคมจากรัฐหรือจากภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อต้องการให้ตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่
ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ
คนทุกคนในสังคม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย เป็นวัฏจักรชีวิต (Life Cycle) ของคนในสังคม
ซึ่งแต่ละคน ต้องได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขภาพอนามัย
บริการด้านการศึกษา บริการด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้นสวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการ
ทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม
เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ทั่วถึง
เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษาสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย
การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดย
คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม
ทุกระดับ(พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546)

การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของประเทศไทย เริ่มในปี พ.ศ.2496 เมื่อจอมพลป.
พิบูลสงคราม ได้มีแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมและประชาสงเคราะห์ ได้กำหนดนโยบายที่สำคัญ

หลายประการในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีมีคุณภาพ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข ได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคขึ้นเป็นครั้งแรก วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง คือ เพื่อให้การสงเคราะห์คนชราที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือประสบปัญหาความทุกข์ยาก เดือดร้อนยากจนไม่มีที่อยู่อาศัยหรือไม่สามารถอาศัยอยู่กับครอบครัวได้ ต้องการบริการสงเคราะห์บางอย่าง เช่น การรักษาพยาบาล กายภาพบำบัด นันทนาการ เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัวที่มีรายได้น้อยหรือยากจน ที่ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุไว้ในครอบครัวได้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันเกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่ให้เร่ร่อนทำความเดือดร้อนแก่สังคมและให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างผาสุกเหมาะสมกับอัตรา พ.ศ.2525 การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีความก้าวหน้าขึ้นเนื่องจากสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติรับรองแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นมาตรการระหว่างประเทศฉบับแรกที่ได้มีการวางแนวคิด หลักนโยบาย และโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุไว้อย่างเป็นรูปธรรม และในปีเดียวกันที่ประชุมสมัชชาโลกเกี่ยวกับผู้สูงอายุได้มีมติรับรองแผนดังกล่าว ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย จึงเรียกแผนนี้ว่า Vienna Plan โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงในศักยภาพของรัฐและสังคมในด้านความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเด็นต่าง ๆ คือ สุขภาพและโภชนาการ การคุ้มครองผู้บริโภคที่สูงอายุ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม การประกันรายได้ การจ้างงาน และการศึกษา ซึ่งมาตรฐานและยุทธวิธีเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นสิทธิอิปไตย และความรับผิดชอบของแต่ละรัฐ

หลังจากการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุโลกได้มีองค์กรด าเนินงานด้านผู้สูงอายุเกิดขึ้นหลายองค์กร เช่น คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย สมาคมคลังปัญญาผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุ และองค์กรเอกชนอีกมากมาย มีการจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2525-2544 เป็นแผนแม่บทให้หน่วยงานต่าง ๆ มีนโยบายและแผนที่ชัดเจน มีการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายมากขึ้น ทั้งองค์การช่วยเหลือผู้สูงอายุระหว่างประเทศและองค์การภาครัฐ เช่น กรมอนามัยมีนโยบายในการสนับสนุนเครือข่ายการทำงานด้านผู้สูงอายุนอกจากนี้ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีตัวแทนจากกระทรวงต่าง ๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ มีนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นประธานแผนงานต่าง ๆ จึงได้รับการรับรอง และมีผลในการปฏิบัติ พ.ศ.2542 เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ มีการเรียกร้องและแสวงหาการบริการมากขึ้นจาก

องค์กรเอกชน มีผลทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการมีผลงานวิจัยด้านผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก และที่สำคัญ คือการสนับสนุนจากพรรคการเมือง 9 พรรคทำให้ปัญญาผู้สูงอายุปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมหลังจากใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน ปัญญา ดังกล่าวมีสาระสำคัญคือ 1) ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจาก การถูกทอดทิ้งและละเมิดสิทธิ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้และรวมถึงผู้พิการที่สูงอายุ 2) ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ รัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่กันอย่างมีความสุข 3) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้านเพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมัย 4) ผู้สูงอายุควรได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากสังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า 5) ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง 6) ผู้สูงอายุควรได้มีบทบาท และส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม 7) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย 8) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ และ 9) รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญู กตเวที และความเอื้ออาทรต่อกัน

จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2545 มีการประกาศใช้แผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ซึ่งได้กำหนดให้แผนฉบับนี้เป็นแผนยุทธศาสตร์ 5 หมวด ได้แก่ ก) ยุทธศาสตร์

ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ข) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ค) ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ง) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ และ จ) ยุทธศาสตร์การประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2546 งานด้านผู้สูงอายุประสบความสำเร็จอีกครั้งเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 54 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปรากฏการณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับเป็นผลให้มีการออกกฎหมาย ประกาศระเบียบในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำบทความวิจัยเรื่อง การยกระดับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกง จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาสวัสดิการสังคม และการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตลอดจนถึงการยกระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกง จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อยกระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกง จังหวัดเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่องนี้ได้มีการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้คือ

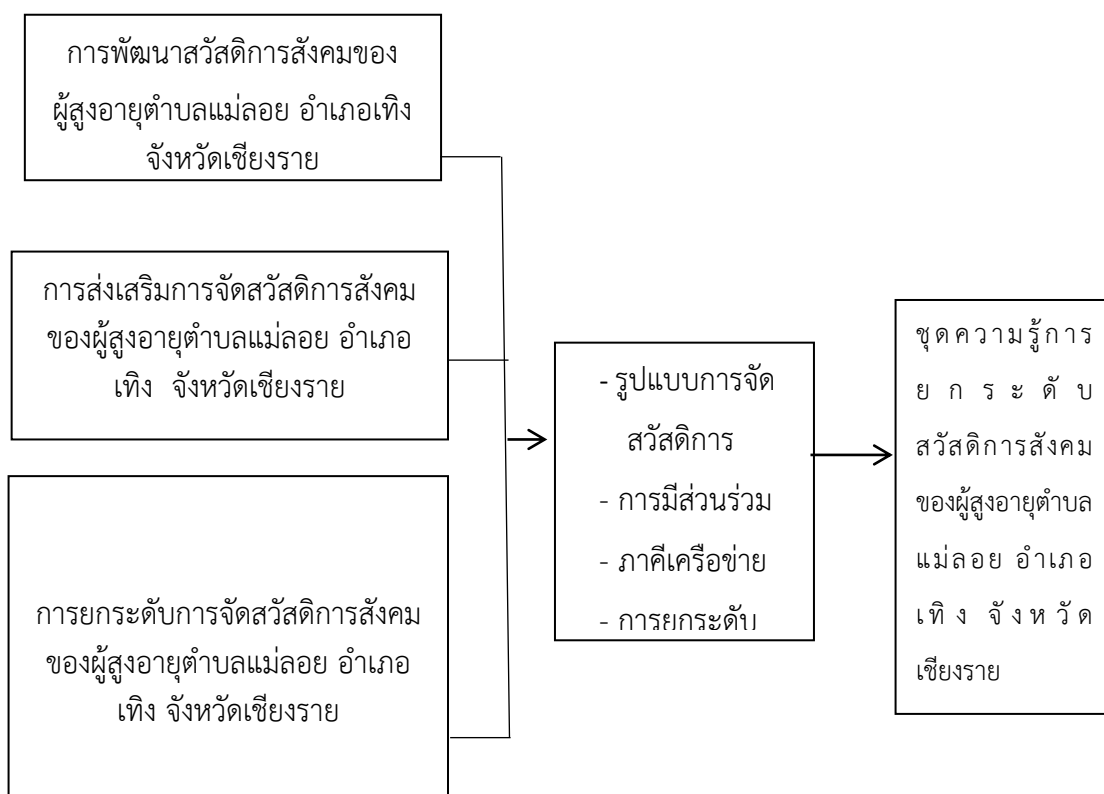
ระพีพรรณ คำหอม ได้แบ่งองค์ประกอบของการจัดสวัสดิการสังคม ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะกว้างและลักษณะแคบ ดังนี้ 1.1 การศึกษา (Education) 1.2 สุขภาพอนามัย (Health) 1.3 ที่อยู่อาศัย (Housing) 1.4 การทำงาน และการมีรายได้ (Employment and Income Maintenance)

1.5 นันทนาการ (Recreation) 1.6 กระบวนการยุติธรรม (Social Justice) 1.7 บริการสังคม (Social Services / Human Services

วันทนี วาสิกะสิน ได้ให้ความหมายการประกันสังคม หมายถึง มาตรการหนึ่งในการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อคุ้มครอง ป้องกัน ประชาชนที่มีรายได้ประจำไม่ได้รับความเดือดร้อนเมื่อต้องสูญเสียรายได้ทั้งหมด หรือบางส่วน หรือมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพเพื่อให้มีหลักประกันด้านการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บริการประกันสังคม (Social Insurance) เป็นบริการที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2553 โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานประกันสังคม (ส.ป.ส.)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

กระบวนการวิจัยเรื่อง การยกระดับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1) ศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมในประเทศไทย แนวทางการดำเนินการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ บริบทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลแม่ลอย

2) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัย โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) จากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสรุปประเด็นการนำไปสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

3) สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อระดมแนวคิด มุมมองที่มีผลต่อการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และนำไปสู่การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งการยกระดับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

3.1 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

3.3 ประชุมสนทนากลุ่มย่อย

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสาร และ จากการประชุมกลุ่มย่อย

3.5 สรุปผลการวิจัย

3.6 นำเสนอผลการวิจัย

4) เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อมูลสรุปในเชิงสถิติจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อนำไปสู่การประมวลผลข้อมูล และศึกษาเชิงความสัมพันธ์ถึงมุมมองของ รูปแบบและวิธีการการยกระดับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน

5) สรุปผลการวิจัยที่ได้คือ

1. ได้พัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น
 2. ได้ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น
 3. ได้ยกระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น
- 6) นำเสนอผลงานวิจัย ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

ผลการวิจัย

- 1) การพัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการด้านสุขภาพมากที่สุด คือ หน่วยบริการดูแลสุขภาพ เยี่ยมบ้านและให้ ความรู้ผู้สูงอายุที่บ้าน ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมจะเป็นเรื่องการปรับตัวสิ่งแวดล้อมบริเวณในบ้าน รอบบ้าน เช่น ไฟฟ้าสว่างความสะอาดเรียบร้อย และการดูแลในเรื่องสิ่งแวดล้อมในการดำรงชีวิต
- 2) การส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีการส่งเสริมการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย เช่น สวัสดิการด้านการศึกษา สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สวัสดิการด้านการมีงานทำและการมีรายได้ สวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม สวัสดิการด้านบริการสังคม สวัสดิการด้านนันทนาการ
- 3) การยกระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกันทรวิชัย ได้อาศัยความร่วมมือจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก และร่วมมือกับกลุ่มเครือข่ายทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ด้านปัจจัยความสำเร็จในการทำ เป้าหมายการจัดกิจกรรมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น พัฒนาสังคม และความ มั่นคงฯ องค์การภาคเอกชน ชมรมผู้สูงอายุ สมาคมผู้สูงอายุในจังหวัดขอนแก่น ชุมชนใช้กระบวนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ องค์การมีนโยบายที่ชัดเจน ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้ ซึ่งมีงานวิจัยที่สอดคล้องดังนี้คือ

สายสวาท เกตตราสุวรรณ ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการ ด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดระยอง จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า สุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวได้แก่ เป็นโรคความดันโลหิตสูง มากเป็นอันดับหนึ่ง โรคเบาหวานเป็นอันดับสอง และโรคมะเร็งจะเป็นน้อยกว่าโรคประจำตัวอื่นๆ และผู้สูงอายุมี ความต้องการรับบริการการตรวจสุขภาพร่างกายมาก

ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ ศึกษาเรื่องกระบวนการทัศน์การให้บริการ สวัสดิการสังคมเชิงคุณภาพ ด้านเด็กกับความมั่นคงของมนุษย์ได้กล่าวถึงการให้บริการสวัสดิการ สังคมเชิงคุณภาพด้านเด็กว่าต้องคำนึงถึงทั้งคุณภาพและมาตรฐานควบคู่กันไป ซึ่งสรุปผล คือ ระบบบริการสวัสดิการสังคมมิใช่บริการแสวงหากำไรเชิงธุรกิจหรือผลประโยชน์แอบแฝงใด ๆ และมิใช่การผลิตสินค้าหรือบริการที่เอื้ออำนวยความสนุก สะดวกสบาย แต่การบริการจำเป็นต้อง มีคุณภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มีดังนี้คือ

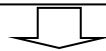
การยกระดับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกะเทิง จังหวัดเชียงราย

มีชุดคู่มือการพัฒนาสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย
อำเภอกะเทิง จังหวัดเชียงราย

เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาสวัสดิการสังคม
ของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกะเทิง จังหวัดเชียงราย

มีการยกระดับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลแม่ลอย อำเภอกะเทิง
จังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ก. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาสวัสดิการเชิงพุทธของผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม
ในจังหวัดเชียงราย

ข. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

References

- ลัดดา ดำริการเลิศ. (2555). นโยบายด้านผู้สูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วิไอพี ก๊อบปี่ป
รีน.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2559). แนวคิดในการจัดระบบสวัสดิการ. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2557). ระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่บริษัทสุขุมและบุตรจำกัด.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2561). ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ พิมพ์ลักษณ์.